

Beleidsnota rechtmatigheid

De raad van de gemeente Halderberge;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 14 februari 2023;

gelet op artikel 213 van de Gemeentewet, artikel 10 van de Financiële verordening Halderberge, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV;

BESLUIT

vast te stellen de:
Beleidsnota rechtmatigheid

Artikel 1 Begripsbepalingen

Rechtmatigheidsverantwoording: verantwoording door het college dat aan de baten, lasten en balansmutaties ten grondslag liggende financiële beheershandelingen in lijn met wet- en regelgeving tot stand zijn gekomen.

Begrotingscriterium: criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de baten en lasten, de mutaties van de reserves en de investeringskredieten, zoals die door de raad zijn geautoriseerd via de (bijgestelde) begroting of op een andere wijze, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten komen.

Normenkader: de inventarisatie van de voor de financiële rechtmatigheid en getrouwheid relevante wet- en regelgeving, verordeningen en besluiten van hogere overheden en van de gemeente zelf.

Fouten: fouten bij financiële beheershandelingen, waarbij de in het normenkader beschreven wet- en regelgeving niet correct en of onvolledig is nageleefd.

Onduidelijkheden: onduidelijkheden die tijdens de controle en de vaststelling van de rechtmatigheid ontstaan door het ontbreken van controle-informatie of door mogelijke tegenstrijdige interpretaties van feiten en juridische normen. Het college kan hierdoor in het kader van de verantwoording niet aangeven of er sprake is van een rechtmatigheidsfout of niet.

Verantwoordingsgrens: een door de gemeenteraad vastgesteld percentage van de totale lasten inclusief dotaties aan de reserves, waarboven het college de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Rapportagegrens: een door de gemeenteraad vastgesteld bedrag, waarboven in een werkproces geconstateerde afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) opgenomen en toegelicht moeten worden in de paragraaf bedrijfsvoering.

Artikel 2 Doelstellingen

De beleidsnota rechtmatigheid van de gemeente dient tot:

1. het benoemen van de uitgangspunten voor de begrotingsrechtmatigheid;
2. het vaststellen van de verantwoordingsgrens bij de rechtmatigheidstoetsing;
3. het vaststellen van de rapportagegrens bij de rechtmatigheidstoetsing;
4. het benoemen van de verantwoordelijkheden binnen de rechtmatigheidstoetsing.

Artikel 3 Uitgangspunten begrotingsrechtmatigheid

Met betrekking tot de toetsing van de begrotingsrechtmatigheid en toepassing van het begrotingscriterium worden de volgende uitgangspunten bepaald:

1. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting (het gaat hierbij om de baten en lasten op programmaniveau, de investeringskredieten en de mutaties van reserves) door de raad is geautoriseerd, zoals is opgenomen in artikel 5 van de financiële verordening.
2. Bij investeringskredieten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
3. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
 - a. er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
 - b. er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage;
 - c. de overschrijding gecompenseerd wordt door een onttrekking uit een bestemmingsreserve of voorziening, mits de bestemmingsreserve of voorziening ook betrekking heeft op het desbetreffende programma en de bestemmingsreserve of voorziening toereikend is.
4. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.
5. Begrotingsonrechtmatigheden op geactiveerde uitgaven (investeringen), waarvan de gevolgen zichtbaar worden via hogere kapitaallasten in het jaar zelf of in volgende jaren, zijn onrechtmatig en tellen in het jaar van investeren mee in het rechtmatigheidsoordeel.
6. Begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd na afloop van het verantwoordingsjaar betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing), tellen niet mee in het rechtmatigheidsoordeel. Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na afloop van het verantwoordingsjaar aan het licht komen.
7. Mutaties in reserves die niet zijn gedekt door een voor 31 december van het verslagjaar genomen raadsbesluit worden als onrechtmatig beoordeeld.

Budgetoverheveling tussen begrotingsjaren

De overheveling van budgetten tussen begrotingsjaren maakt ook onderdeel uit van de begrotingsrechtmatigheid en wordt bij geconstateerde afwijkingen op de hiervoor vastgestelde voorwaarden meegenomen in het rechtmatigheidsoordeel.

De overheveling van budgetten naar het volgende dienstjaar vindt plaats door middel van de vorming van een bestemmingsreserve.

Daarbij gelden de volgende richtlijnen die in acht moeten worden genomen. Afwijkingen van deze richtlijnen c.q. bepalingen worden beoordeeld als rechtmatigheidsfouten (begrotingscriterium).

Overheveling in het verantwoordingsjaar zelf (slotwijziging)

Daarbij gaat de voorkeur uit dat het college uiterlijk in de raad van december - via de slotwijziging - aangeeft voor welke budgetten de werkzaamheden het dienstjaar overschrijden, dan wel pas in het volgende dienstjaar starten en overheveling van het budget naar het volgende begrotingsjaar gewenst is. De raad moet instemmen met de vorming van de bestemmingsreserve (autorisatie). Aan de budgetoverheveling en de vorming van een dergelijke bestemmingsreserve zijn de volgende voorwaarden verbonden:

1. de bestemmingsreserve heeft - in beginsel - een duur van één jaar, met een maximum van 2 jaar;
2. het bedrag dat per activiteit wordt overgeheveld bedraagt minimaal € 15.000;
3. het gaat om een afzonderlijk budget dat bestemd is voor een aangewezen doel of activiteit (dus niet om reguliere werkzaamheden uit een regulier budget);
4. in de onderbouwing van de budgetoverheveling wordt expliciet ingegaan op het eenmalige karakter van de activiteit en de reden van vertraging.

Overheveling in het jaar volgend op het verantwoordingsjaar (jaarrekening)

De over te hevelen budgetten kunnen door het college ook meegenomen worden in het bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening, onder de bovengenoemde voorwaarden, met dien verstande dat pas na instemming van de raad het college de over te hevelen budgetten mag besteden. Bovendien zal het college als toelichting op het voorstel gemotiveerd moeten aangeven waarom de overheveling niet in het verantwoordingsjaar zelf nog kon worden meegenomen.

Artikel 4 Verantwoordingsgrens

De verantwoordingsgrens voor afwijkingen (zowel fouten als onduidelijkheden) is 1,5% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves.

Fouten en onduidelijkheden worden daarbij niet bij elkaar opgeteld.

Artikel 5 Rapportagegrens

In de jaarrekening worden afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) gerapporteerd en nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering voor zover deze in het betreffende werkproces de rapportagegrens van € 100.000 te boven gaan.

Fouten en onduidelijkheden worden daarbij niet bij elkaar opgeteld.

Artikel 6 Verantwoordelijkheden rechtmatigheidstoetsing

De verantwoordelijkheden met betrekking tot de rechtmatigheidstoetsing van de gemeente staan in de volgende tabel gedefinieerd.

Functie	Verantwoordelijkheden
Gemeenteraad	<ol style="list-style-type: none">1. stelt jaarlijks het normenkader vast2. stelt de te hanteren uitgangspunten begrotingscriteria vast3. stelt de verantwoordingsgrens vast4. stelt de rapporteringsgrens vast
Auditcommissie	<ol style="list-style-type: none">1. adviseert de gemeenteraad over de uitgangspunten, te hanteren kaders en vastleggingen in de beleidsnota rechtmatigheid
Accountant	<ol style="list-style-type: none">1. beoordeelt bij de jaarrekeningcontrole een juiste totstandkoming en onderbouwing van de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording
College van B&W	<ol style="list-style-type: none">1. zorgt voor een systeem van (verbijzonderde) interne controles waarin de rechtmatigheidstoetsing is geborgd2. rapporteert aan de gemeenteraad over de uitkomsten van de rechtmatigheidstoetsing3. neemt een rechtmatigheids-verantwoording op in de jaarrekening
Control	<ol style="list-style-type: none">1. voert in opdracht van het college de (verbijzonderde) interne controles uit waar de rechtmatigheidstoetsing onderdeel van uitmaakt2. stemt met de accountant de uitkomsten en bevindingen van de in de (verbijzonderde) interne controles opgenomen rechtmatigheidstoetsing af3. adviseert het managementteam en het college over de uitkomsten en bevindingen van de rechtmatigheidstoetsing

Artikel 7 Intrekken van het controleprotocol

Het 'Controleprotocol gemeente Halderberge, zoals vastgesteld door de raad in zijn vergadering van 17 maart 2016, wordt ingetrokken.

Artikel 8 Inwerkingtreding

Deze Beleidsnota rechtmatigheid treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Artikel 9 Citeertitel

Deze nota wordt aangehaald als 'Beleidsnota rechtmatigheid gemeente Halderberge'.

*Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Halderberge op 23 maart 2023, de griffier, de voorzitter,
drs. A. Koenen drs. B.J.A. Roks*